

FAIR RESOURCE FOUNDATION

VOORHEEN RECYCLING NETWERK BENELUX
JAARVERSLAG 2023

VOORWOORD

2023 was een jaar van verandering en vooruitgang. Hoewel we nog opererden onder onze oude naam, Recycling Netwerk, werkten we tegelijkertijd intensief aan de transitie naar een nieuwe identiteit. Tijdens het jaar troffen we de nodige voorbereidingen voor de lancering van onze nieuwe naam: Fair Resource Foundation. Deze naam weerspiegelt onze missie en werkzaamheden veel beter en onderstreept ons streven naar een duurzamere en rechtvaardigere omgang met grondstoffen.

De keuze voor deze nieuwe identiteit was het resultaat van een zorgvuldig proces dat in 2022 begon. We hebben een gedreven team en gezamenlijk hebben we onze visie, missie en aanpak grondig herzien om te laten aansluiten bij de uitdagingen en kansen van deze tijd. Met de publicatie van dit jaarverslag presenteren we met trots onze nieuwe naam, een belangrijke mijlpaal die ons in staat stelt onze rol in de transitie naar een circulaire economie nog krachtiger te vervullen. U zult in dit jaarverslag al onze nieuwe naam terugvinden, ook al gaan verwijzingen naar artikelen of media-uitingen uit 2023 vaak nog onder de oude naam, Recycling Netwerk.

Het jaar 2023 was ook een belangrijk jaar in de strijd tegen de negatieve impact van wegwerpverpakkingen en de bevordering van hergebruiksystemen. Dankzij gezamenlijke initiatieven in verschillende sectoren hebben we onze rol als strategisch katalysator van de grondstoffentransitie verder verstevigd. We stonden aan de wieg van een grootschalig evenement zoals de Reusable Packaging Fair, maar we schreven bijvoorbeeld ook diepgaande analyses over het circulaire economiebeleid. We hebben belangrijke stappen gezet om de bewustwording rondom plastic vervuiling te vergroten, en we hebben gepleit voor strengere regelgeving om de textiel-milieuramp aan te pakken. We hebben samen met steden, bedrijven en beleidsmakers gewerkt aan concrete pilotprojecten, zoals het Kombak Project en het Evernew-consortium, om innovatieve hergebruiksystemen te ontwikkelen. Daarnaast hebben we het afgelopen jaar campagne gevoerd voor strengere wetgeving, zoals een verbod op sigarettenfilters, verankering van hergebruikdoelstellingen op Europees niveau en de invoering van een landelijk statiegeldsysteem in België.

Onze onderzoeksresultaten, zoals het kritische Eunomia-rapport over digitaal statiegeld en de publicatie van Fost Plus Papers, hebben de aandacht gevestigd op de lacunes in het huidige systeem van recycling en de noodzaak voor strengere voorwaarden voor hergebruik en preventie. Tegelijkertijd blijven we ons inzetten voor het verbeteren van producentenverantwoordelijkheid, transparantie in milieubeleid en het voorkomen van implementatiefouten met schadelijke gevolgen.

De voortgang die we hebben geboekt in 2023 zou niet mogelijk zijn geweest zonder de samenwerking met en steun van onze partners. Deze gezamenlijke inspanningen vormen de basis voor de noodzakelijke veranderingen waar wij, vanaf nu onder de naam Fair Resource Foundation, voor strijden.

In dit jaarverslag leest u meer over de hoogtepunten en uitdagingen van 2023.

We wensen u veel leesplezier!

Rob Buurman

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	2
Momenten van impact	4
Ons werk in 2023	5
Aanjagen grondstoffenbeleid	6
Hergebruik in nederland met mission reuse	7
Hergebruik in belgie en het kombak project	9
Statiegeld in Nederland	10
Statiegeld in belgie	11
Sigarettenfilters	12
UPV textiel in Nederland	12
Europees beleid	13
Weeffouten in milieubeleid	14
In the media	15
Organisatie	16
Bedrijfsvoering	17
Financieel verslag	18
Financieel jaar 2023	18

MOMENTEN VAN IMPACT

Nieuwsbrief circulaire economie (20 april 2023)

In 2022 zijn we gestart met het uitsturen van nieuwsbrieven naar Commissieleden in aanloop naar de debatten over Circulaire Economie in de Tweede Kamer. We hebben voor het debat in april 2023 ingezet op minder en ander productgebruik binnen het Nationaal Programma Circulaire Economie, aandacht voor verbetering UPV-systemen en ambitieuzere producteisen binnen Europese wetgeving.

Oproep tot verbod plastic sigarettenfilter (september 2023)

Samen met 9 gezondheids- en milieuorganisaties schrijven wij een bezorgde brief naar de Commissie Infrastructuur & Waterstaat, in aanloop naar het Commissiedebat Circulaire Economie. Sigarettenfilters zijn in aantal de grootste vorm van plastic vervuiling wereldwijd en een bron van microplastics. Wij zijn grote pleitbezorgers van een verbod op sigarettenfilters en het rookvrij maken van omgevingen.

PPWR - Brussels week of Action (september 2023)

In het kader van de campagne #WeChooseReuse hebben we samen met BFFP een straatactie gehouden voor het Europees Parlement om hergebruik verankerd te krijgen in de Packaging and Packaging Waste Regulation (PPWR). De actie bestond onder andere uit een visuele tentoonstelling van hoe de wereld eruit zal zien als we vasthouden aan producten voor eenmalig gebruik en een doorkijkje naar een toekomst waarin herbruikbare spullen en hergebruikssystemen de norm zijn.

Onderzoek Eunomia digitaal statiegeld in België (oktober 2023)

In 2025 krijgt ook België statiegeld op blikjes en plastic flessen. Verpakkingsorganisatie Fost Plus is vooral fan van een digitaal systeem waarbij burgers de verpakkingen met hun smartphone moeten scannen om hun statiegeld terug te krijgen. FRF laat de haalbaarheid van dit systeem onderzoeken door Eunomia met een kritisch rapport als uitkomst.

Eerste publicatie in een serie kritische papers over verpakkingsorganisatie Fost Plus in België (november 2023)

Fost Plus publiceert al jaren de meest spectaculaire recyclagecijfers. FRF doet onderzoek en publiceert een paper dat duidelijk laat zien dat de cijfers van Fost Plus niet kloppen. In november van dit jaar verschijnt het eerste in een reeks van 4 papers. Deze serie komt op een cruciaal moment: het 5-jarig contract van Fost Plus loopt eind 2023 jaar af. FRF raadt de Belgische overheid aan om scherpe voorwaarden te stellen aan een nieuwe erkenning.

Reusable Packaging Fair (27 november 2023)

De herbruikbare verpakkingsbeurs verwelkomt meer dan 500 deelnemers, 40 sprekers, 30 standhouders en 20 deelsessies. Op de fair kwamen reuse solution providers uit allerlei sectoren bij elkaar: bekers en maaltijdverpakkingen, glazen flessen, e-commerce, huishoudproducten, retail en transportverpakkingen. Maar ook de aanbieders van diensten zoals afwas, technologie en communicatie advies. Mission Reuse werkt hiervoor samen met het Kennisinstituut Duurzaam Verpakken, Stichting Afvalfonds Verpakkingen (Verpact) en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

ONS WERK IN 2023

ACTIVITEITEN EN RESULTATEN

AANJAGEN GRONDSTOFFENBELEID

In 2023 richtte Recycling Netwerk zijn aandacht op de kritische beoordeling van het Nederlandse beleid rondom grondstoffen en circulaire economie. Er verscheen een **Nationale Grondstoffenstrategie** die we bekritiseerden omdat deze te veel nadruk legde op leveringszekerheid van grondstoffen voor digitale en energietransities, zonder structurele maatregelen om consumptie en productie te verminderen. Op het belangrijke **Nationale Programma Circulaire Economie** dat van 2023-2030 moet lopen, formuleerden we soortgelijke kritiek. Hoewel het programma circulariteit promoot, wezen we erop dat het programma ook uitgaat van groeiende consumptie en productie en dus alsnog tot meer grondstoffenverbruik kan leiden. Dit is ook in strijd met de plannen onder de vlag **Nederland Circulair** die toewerken naar een halvering van gebruik van primaire metalen, mineralen en fossiele grondstoffen in 2023, en volledige circulariteit vóór 2050. Helaas heerst nog altijd de 'groei-logica' binnen beleidsvorming.

Een werkelijk circulaire economie vereist niet alleen betere recycling en hergebruik, maar ook een fundamentele gedragsverandering bij zowel consumenten als producenten. Hierbij werd benadrukt dat overconsumptie niet slechts een economisch, maar ook een moreel probleem is met betrekking tot intergenerationele rechtvaardigheid en ecologische balans.

We hebben ook aandacht besteed aan de relatie tussen **klimaatbeleid en circulaire economie**. Hoewel

beide beleidsterreinen complementair zijn, focust het klimaatbeleid zich vooral op reductie van broeikasgassen in Nederland, terwijl circulaire economiebeleid zich richt op het verlagen van grondstoffenconsumptie in en buiten Nederland. Het is daarbij belangrijk om de rol van circulaire economie voor breder klimaatbeleid mee te nemen, maar ook om circulaire economie niet te verengen tot enkel klimaatbeleid.

Met deze bijdragen stimuleren we beleidsvorming die niet alleen is op technologische oplossingen of economische groei, maar op holistische duurzaamheid. We kiezen voor een geïntegreerde aanpak waarin de kern ligt bij het verminderen van het gebruik van grondstoffen en het herdefiniëren van consumptiepatronen, met oog voor zowel ecologische als sociale rechtvaardigheid.

HERGEBRUIK IN NEDERLAND MET MISSION REUSE

Jaarlijks gooien we in Nederland meer dan 7 miljard bakers, bakjes en zakjes weg. Dit zijn wegwerpverpakkingen van plastic en papier, voor allerlei dranken, snacks en maaltijden. De helft belandt uiteindelijk in de verbrandingsoven, een ander deel als zwerfafval in de natuur. We kunnen dit groeiende probleem alleen maar aanpakken door een systeemverandering te bewerkstelligen. Een onmisbare strategie hiervoor is het op veel grotere schaal hergebruiken van verpakkingen. Door verpakkingen langer en intensiever te gebruiken, zijn er minder nieuwe verpakkingen nodig en ontstaat er minder afval.

Fair Resource Foundation werkt aan nationale en internationale initiatieven om de transitie naar hergebruik te versnellen en herbruikbare verpakkingen zichtbaar, toegankelijk en betaalbaar te maken voor iedereen.

Mission Reuse

Met **Mission Reuse** werken we al jaren aan het versnellen van de transitie van wegwerp naar hergebruik. Het project laat zien dat de transitie naar herbruikbare verpakkingen niet alleen noodzakelijk is, maar ook haalbaar en aantrekkelijk. Intussen gingen we al het vierde jaar in.

Politieke ambitie verder afgezwakt

In de afgelopen jaren hebben we hergebruik succesvol op de politieke agenda weten te krijgen. Echter, de invoering van de Europese **Single-Use Plastics Directive (SUPD)** bracht ook een sterk

tegengeluid met zich mee, dat zowel op nationaal als Europees niveau werd aangewakkerd door voorstanders van wegwerpverpakkingen. In reactie hierop hebben we actief gepleit voor duurzame hergebruikmaatregelen, onder meer door het delen van onafhankelijk onderzoek en het ontkrachten van greenwashing-claims.

Met de implementatie van de SUP-maatregelen in Nederland in de zomer van 2023 en januari 2024, specifiek voor wegwerpverpakkingen die kunststof bevatten, bereikten de debatten hierover een hoogtepunt. Marktpartijen ervoeren veel onduidelijkheid, en er was sterke lobbydruk vanuit de wegwerpindustrie. Hoewel verschillende moties werden ingediend om de wetgeving te verzwakken, zijn deze – mede dankzij onze adviezen – niet aangenomen. Helaas werd wel een motie aangenomen om de handhaving van de regels uit te stellen. Dit gebeurde ondanks **een brief** die we hebben ingestuurd, ondertekend door reuse-oplossingsaanbieders, verpakkingsbedrijven, verpakkingsexperts, brancheorganisaties, hogeronderwijsinstellingen, wetenschappers en milieuorganisaties. Uiteindelijk hebben deze ontwikkelingen ertoe geleid dat de vooruitgang naar hergebruik gedeeltelijk werd teruggedraaid. Veel horecabedrijven en kantoren trokken hun investeringen in hergebruiksystemen terug, wat een flinke stap terug betekent in de transitie naar een circulaire economie.

Hergebruik verspreid als een koffievlek over nieuwe sectoren

De praktijkervaring die Mission Reuse heeft opgedaan met herbruikbare bakers en bakjes hebben we verder benut om de toepasbaarheid van deze oplossingen in verschillende omgevingen, zoals **onderwijsinstellingen**, te onderzoeken. Hieruit blijkt een duidelijke behoefte aan een universele infrastructuur voor herbruikbare oplossingen 'on-the-go'. Om deze uitdaging aan te pakken, hebben we het **Evernew-consortium** opgericht, een samenwerkingsverband van 14 partijen, waaronder KFC Nederland, MAAS International BV, en McDonald's Nederland. Samen ontwikkelen we een hergebruikstelsel op schaal, zoals bijvoorbeeld in stationsomgevingen.

Hergebruik in e-commerce uitgetest

Sinds vorig jaar hebben we met Mission Reuse het onderwerp hergebruik in de e-commerce sector (het online kopen en verkopen van goederen en diensten) op de politieke agenda geplaatst. Dit leidde tot een breed proces om herbruikbare verpakkingen te verkennen, waarbij wij als kennispartner nauw betrokken waren. Daarnaast hebben we zelf een pilot uitgevoerd en onderzoek gedaan naar best practices op dit gebied. Deze inzichten hebben we samengebracht in een **rapport voor Rijkswaterstaat**, waarin we een overzicht bieden van verschillende verpakkingstypes, retoursystemen, technologieën, retourpremies, bedrijfsmodellen en logistieke oplossingen.

Hergebruik in glas: de volgende hergebruik stap is glashelder

Uit ons onderzoek is gebleken dat glazen flessen bijzonder geschikt zijn voor hergebruik. Glazen verpakkingen behouden de smaak, geur en kwaliteit van voedingsmiddelen en dranken beter dan veel andere verpakkingsmaterialen. Bovendien bieden ze een uitstekende barrière tegen licht, zuurstof en andere externe invloeden. Maar er is ook een keerzijde: de productie en recycling genereren aanzienlijke CO2-uitstoot. Dat kan anders, want glas is uitermate geschikt voor hergebruik. Er zijn diverse succesverhalen over hergebruik van glas op grote schaal, en op verschillende fronten wordt volop geëxperimenteerd. Toch is grootschalig hergebruik nog niet de norm. Tijd voor verandering!

De bevindingen zijn gebundeld in een **whitepaper**, waarin we gedetailleerd inzicht geven in de resultaten van het onderzoek en onze aanbevelingen delen over wat er nodig is om hergebruik van glas te stimuleren.

Sectoroverschrijdende inzichten

Dankzij de jarenlange ervaring met hergebruik in de horeca sector, sinds vorig jaar e-commerce en dit jaar glazen wijnflessen, hebben we nu ook meer sectoroverschrijdende inzichten in hergebruik. Dit versterkt onze rol bij kennisdeling en stelt ons in staat om **overkoepelende logistieke processen** in kaart te brengen die nodig zijn voor opschaling van hergebruik.

Reusable Packaging Fair 2023

In november organiseerden we, samen met Rijkswaterstaat, het Afvalfonds Verpakkingen en het KIDV, de eerste **Reusable Packaging Fair** in Nederland, waar we 500 bezoekers verwelkomden. Tijdens dit evenement brachten we het uitgebreide netwerk dat we de afgelopen jaren hebben opgebouwd samen voor een dag vol netwerkmogelijkheden en 20 kennissessies. Alle aspecten van hergebruik kwamen aan bod, van wetgeving tot wasprocessen en van businessmodellen tot consumentengedrag. Daarnaast waren 30 innovatieve marktpartijen vertegenwoordigd als standhouders. Het AD **noemde** ons evenement “het medicijn tegen de neerslachtigheid over de dagelijkse realiteit van wegwerpplastics.”

HERGEBRUIK IN BELGIE EN HET KOMBAK PROJECT

Met het Kombak project verkennen we samen met onze partners IVAGO en Stad Leuven de toepassing van herbruikbare maaltijdverpakkingen voor afhalen in Gent en Leuven. We zien dat horeca al vaker kiest voor herbruikbare koffiebekers maar de oplossingen voor herbruikbare maaltijdverpakkingen blijven nog kleinschalig. Daarom lanceerden we eind 2022 het Kombak project. In 2023 hebben we de fundering gelegd voor de effectieve uitrol naar de horecaondernemers in 2024. Hiervoor hebben we onderzoek gedaan naar de beschikbare herbruikbare verpakking(systemen). De keuzes binnen de diversiteit aan verpakkingen en systemen hebben we bepaald in cocreatie met de horeca tijdens twee bijeenkomsten in zowel Leuven als Gent. Dit om naast de duurzaamheid van het systeem ook de praktische toepasbaarheid te borgen en draagvlak te creëren.

Mini bowl, maxi impact

Samen met vaste projectpartners IVAGO, de afvalverwerking organisatie van Gent, de stad Leuven en een communicatiebureau hebben we een communicatiecampagne uitgewerkt. Onder de slogan “mini bowl, maxi impact” wordt deze in 2024 uitgerold. Eerst met een focus op het **werven van restaurants** en vervolgens bredere **herkenbaarheid bij consumenten**.

Het project krijgt steun van en valt binnen de

Green Deal Anders Verpakt (GDAV) van de Vlaamse overheid en het Europese **Reuse Vanguard Project (RSVP)**, gecoördineerd door **Zero Waste Europe**.

Als kennispartner heeft Fair Resource Foundation deelgenomen aan de netwerkbijeenkomsten en stimuleren we kennisuitwisseling tussen de projecten. Samen met de RSVP milieuorganisaties in 4 andere landen hebben we de eerste voorzet gemaakt van een **blauwdruk voor herbruikbare maaltijdverpakkingen in Europa**. De RSVP inzichten en blauwdruk hebben we ook gebruikt om aanbevelingen te doen over Europese wetgeving zoals de PPWR.

STATIEGELD IN NEDERLAND

Eindelijk statiegeld op blikjes

Na 20 jaar gesteggel komt er dan eindelijk statiegeld op blikjes, en wel per 1 april 2023. Wel met **de nodige vertraging** en overigens ook pas na de wettelijke deadline van 31 december 2022. Wij leveren de kritiek dat succesvolle inzameling van blikjes alleen kan slagen als er een innameplicht komt voor supermarkten.

Innamemachines blijken moeite te hebben met de inname van blikjes, omdat achtergebleven vloeistoffen uit de blikjes kunnen lekken en de machines vervuilen en verstoren. De industrie had wat ons betreft sneller aan de slag moeten met het gereed maken van machines voor blikjes, in plaats van te zeuren over en het vertragen van statiegeld op blikjes. Ondanks dat slechts **50% van de blikjes** wordt ingeleverd, neemt het aantal blikjes in het zwartafval met 75% af. Statiegeld op blikjes werkt dus, maar het systeem, en dan vooral het inlevergemak, behoeft veel verbeteringen.

Ook flesjes slecht ingeleverd, wanprestatie bedrijfsleven vraagt om ingrijpen

Het gaat ook beroerd met de inzameling van plastic flesjes: volgens het **publieksverslag** van Stichting Afvalfonds Verpakkingen werd over 2022 slechts 58% ingezameld – flink onder het wettelijke doel van 90%. Als Fair Resource Foundation zijn we niet eens verbaasd. Er zijn veel te weinig plekken waar de consument zijn of haar geld terugkrijgt en de consument moet daarbij veel te vaak naar een grote supermarkt in plaats van terecht te kunnen op de plek waar het product is gekocht. De lobby van het

bedrijfsleven kon namelijk bedingen dat verkooppunten niet verplicht zijn om consumenten weer hun betaalde statiegeld terug te geven. Ook wist die lobby een te laag statiegeldbedrag van 15 eurocent binnen te halen. Het feit dat er geen statiegeld op sappen of zuivel zit, maakt dat de consument vaak niet weet waar wel of geen statiegeld op zit. Dit allemaal zorgt voor teleurstellende innamecijfers **en wij roepen de staatssecretaris op** om in te grijpen en de wetgeving te verbeteren.

Aangifte Heineken

Op 30 maart 2023 **kopt het Algemeen Dagblad** dat Heineken en Grolsch nog weken plannen door te gaan met het verkopen van blikjes zonder statiegeld. Zij negeren daarmee de invoering van statiegeld op blikjes per 1 april 2023 met als reden dat ze geloofden dat er een “overgangperiode” is. Wij reageren dat we strafrechtelijke aangifte voorbereiden, dit leidt tot een **mooi item bij Een-Vandaag**. De politiek is **boos**. Op 6 april legt de ILT Heineken een dwangsom op. Op 26 april 2023 doen wij daadwerkelijk strafrechtelijk aangifte tegen Heineken omdat we menen dat er kwade opzet in het spel is (bijv. de mogelijkheid om als enige bierbrouwer blikjes zonder statiegeld te verkopen op Koningsdag). Justitie ziet voldoende reden om een onderzoek te starten (**NOS, nu.nl, AD**). Onze aangifte staat nog altijd, maar tot op heden zit er geen schot in de zaak, die bij herhaald navragen door onze advocaat Rogier Hörchner gelukkig wel nog altijd in voorbereiding is.

STATIEGELD IN BELGIE

Van of naar wanneer en hoe

Een vliegende start voor statiegeld in België in 2023. De vraag is niet langer of er statiegeld komt op plastic flessen en blikjes om zwerfvuil te verminderen, maar wanneer en welk systeem zal worden ingevoerd. Fair Resource Foundation speelde het afgelopen jaar een belangrijke rol, samen met toonaangevende Belgische stakeholders, waaronder consumenten- en armoedeorganisaties, de boerenfederatie, drankproducenten en de overheid, in verschillende **proefprojecten in Vlaanderen**. Tegelijkertijd startte in het zuiden van het land een haalbaarheidsstudie naar het statiegeldsysteem, waarbij FRF ook nauw betrokken was. Voor het eerst keken de verschillende Belgische regio's in dezelfde richting: de invoering van een landelijk statiegeldsysteem voor plastic flessen en blikjes.

Het Belgische statiegeld: digitaal of niet?

Met het oog op de beslissing over de invoering van een statiegeldsysteem, heeft de verpakkingsindustrie geprobeerd om digitaal statiegeld te promoten in 2023, met name tijdens de Vlaamse pilots. Fair Resource Foundation heeft **sterk gewaarschuwd** voor de risico's van dit systeem, met name op het gebied van effectiviteit, fraude, toegankelijkheid en gereedheid voor invoering in 2025. In september 2023 publiceren we een studie over **geserialiseerde DRS**. De conclusies van de pilots **blijven grimmig**, met een digitaal systeem dat nog lang niet klaar is voor lancering. Eind 2023 moet de regionale regering snel kiezen welk systeem ze zullen invoeren.

Een no brainer voor de Belgische maatschappij

De steun voor een statiegeldsysteem blijft groeien onder burgers, boerenorganisaties en steden. De **stad Genk** en de **stad Gent**, toonden beide hun steun voor de invoering van een effectief statiegeldsysteem dat zou helpen zwerfvuil te verminderen. Met onze steun ondertekenden **55 steden en gemeenten** een brief om de regeringen van de drie gewesten te vragen zo snel mogelijk statiegeld in te voeren. De bereidheid van consumenten om hun plastic flesjes en blikjes mee te nemen naar de supermarkt is ook duidelijk, zoals blijkt uit de **enquêtes van Testaankoop**.

SIGARETTENFILTERS

Sigarettenfilters zijn in aantal de **grootste vorm van plasticvervuiling** wereldwijd. Weggegooide filters lekken enorm veel giftige stoffen in leefomgeving en milieu. Daarnaast bieden filters schijnveiligheid: roken met filter is zelfs **schadelijker** dan roken zonder filter. De sigarettenfilter is schadelijk voor mens, dier en milieu.

De roep om een filterverbod nam afgelopen jaar toe in de samenleving. De publicatie van het **rapport** van CE Delft wees op een verbod als enige effectieve manier om de **doelstelling** van 70% minder sigarettenfilter in het milieu in 2026 ten opzichte van 2022 te behalen. De lobby rond de aanpak van sigarettenfilters stond in 2023 op een lager pitje. Maar het aantal mensen dat zich bezighield met de vervuiling door sigarettenfilters nam enorm toe. Steeds meer (groepen) mensen in Nederland en daarbuiten toonden aan dat er niet op te ruimen valt tegen de miljarden sigarettenfilters die jaarlijks op straat belanden, zoals de honderden 'rapers van het **Peukenmeisje**' en de vele tientallen vrijwillige **sigarettenfiltermonitors** van GoClean. Ook andere zwerfafval-'bekendheden' in Nederland laten zich uit over sigarettenfilters, zoals '**Zwerfinator**' Dirk Groot en '**Plandelman**' Anton Damen. Deze ontwikkelingen vinden mede plaats dankzij de eerdere campagne van het **Plastic Peuken Collectief**, waarvoor de strategie mede werd ontwikkeld door Fair Resource Foundation.

Plastic PeukMeuk - de jaarlijkse peuken cleanup dag die ontstond in 2019 en was bedoeld om breed aandacht te vragen voor de problematiek (omvang vervuiling) en de oplossing (verbod op plastic filters) - ging in 2023 de grenzen over: in 10 landen deden duizenden vrijwilligers. Bijna een **miljoen**

geraapte peuken (slechts een fractie van het probleem) bewezen weer dat een filterverbod de enige manier is om dit probleem aan te pakken. Onder tussen werd voor de Global Plastics Treaty van de Verenigde Naties gepleit voor het opnemen van een sigarettenfilter verbod. In 2024 vinden de volgende onderhandelingsrondes plaats. Eveneens komt het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat dan met de resultaten van hun onderzoek naar de haalbaarheid van een landelijk verbod.

UPV TEXTIEL IN NEDERLAND

In 2022 is Fair Resource Foundation gestart met het project rond Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV). In dit project onderzoeken we welke rol producentenorganisaties (PROs) spelen bij de effectiviteit van UPV en welke beleidsinterventies nodig zijn om de positieve milieu-impact van UPV-systemen te vergroten. Hoe komt het dat zoveel UPV-systemen niet lijken te kunnen voldoen aan de wettelijke doelstellingen? Is dat onmacht of opzet? In 2023 hebben we ook naar Europese dimensie gekeken. Samen met Minderoo Foundation schreven we **een white paper over UPV**. Aan de hand van een probleemanalyse doen we verschillende beleid-

saanbevelingen op het gebied van governance, lobbyactiviteiten en transparantie. Door effectieve **outreach op LinkedIn** en in ons directe netwerk, heeft het paper een groot bereik gehad, waaronder interesse vanuit de Europese Commissie. Eind 2023 hebben we het eerste contact met hen gelegd voor het inplannen van een afspraak in Brussel.

Maar ook in Nederland waren er grote veranderingen in UPV-land. In juli 2023, na een halfjaar vertraging, ging de UPV voor textiel van start. Een belangrijk moment, omdat textiel nog steeds een van de meest vervuilende industrieën is. FRF heeft het (Nederlandse) textielbeleid begin 2023 **uitgebreid geanalyseerd** en verschillende aanbevelingen gedaan over UPV, transparantie, en het terugdringen van synthetische materialen. We volgen de ontwikkelingen komend jaar dan ook nauwgezet, en zijn benieuwd waar de producentenorganisatie die vanuit de branche is opgericht, Stichting UPV Textiel, op in zal gaan zetten.

EUROPEES BELEID

Waste Shipment Regulation

Nederland is een van Europa's grootste exporteurs van plastic afval. Dit heeft verstrekken gevolgen in de ontvangende landen, waar de lokale infrastructuur vaak niet voldoende is om het afval op adequate wijze te verwerken. Nederland was in 2021's werelds grootste exporteur van plastic afval naar Indonesië. Van de totale Nederlandse export van plastic afval van ruim 200 miljoen kilo ging er bijna 70 miljoen kilo naar Indonesië en bijna 64 miljoen kilo naar Vietnam. Door de export draagt Nederland actief bij aan de negatieve milieu- en gezondheidsimpact in deze landen, terwijl het gelijktijdig ingaat tegen Europa's ambitie om het milieu te beschermen en gevaar voor de menselijke gezondheid te reduceren. In 2023 vonden de laatste onderhandelingen plaats over een verbod op de export van plastic afval naar (niet-)JOESO landen, in de zogenoemde Waste Shipment Regulation. De positie van Nederland is dat een verbod niet noodzakelijk is. Fair Resource Foundation, samen met een coalitie van natuur- en milieuorganisaties, **roepen met klem op** dit verbod namens Nederland te steunen. In de brief vragen we de Nederlandse overheid om in te stemmen met een verbod op het verscheppen van plastic afval naar landen buiten Europa. FRF vindt dat Nederland zelf de verantwoordelijkheid moet dragen voor het eigen afval. Verschepping naar landen zonder passende infrastructuur creëert enorme milieu- en gezondheidsrisico's voor de lokale bevolking.

Onze medewerker Janine Röling vertelt over dit dossier op [NPO Radio 1](#).

Packaging and Packaging Waste Regulation

In 2023 startten de onderhandelingen over de herziening van de 'Verpakkingsverordening' (Packaging & Packaging Waste Regulation). FRF werkte tijdens deze onderhandelingsfase samen in een exclusieve NGO-coalitie, als in bredere coalitie. Door samen met al deze partners, waaronder ook het bedrijfsleven, strategisch op te treden, input te leveren en actief contact te onderhouden met beleidsmakers, hebben we ons gepositioneerd als de toonaangevende stem van het maatschappelijk middenveld.

De lobby vanuit de verpakkingsindustrie was **ongekend hevig**. Samen met onze coalitiepartners hebben we ingezet op het **weerleggen van valse claims**, terwijl we beleidsmakers gelijktijdig hebben voorzien van een **ander toekomstbeeld**: een toekomst waarin herbruikbare verpakkingen de norm zijn en er een einde wordt gemaakt aan de onnodige verspilling van grondstoffen. Als FRF hebben we de Nederlandse delegatie tijdens de onderhandelingen gevoed met stemadviezen en onderzoeksrapporten om onze standpunten te ondersteunen.

Waste Framework Directive

De Waste Framework Directive, in het Nederlands Kaderrichtlijn Afvalstoffen, verwijst naar de Europese richtlijnen die het kader voor afvalbeheer binnen de EU vaststelt. In 2023 vond er een herziening plaats, specifiek voor de milieueffecten van afval in twee belangrijke sectoren: voedsel en textiel. Voorafgaand aan de onderhandelingen rond de herziening heeft Fair Resource Foundation, met meerdere partijen, **input geleverd** over de belangrijke focuspunten in de richtlijnen. Hierbij is ingezet op een herziening van de minimale eisen aan uitge-

breide producentenverantwoordelijkheid focuspunten in de richtlijnen. Hierbij is ingezet op een herziening van de minimale eisen aan uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV), zodat inclusieve governance, transparantie en duidelijke kaders voor circulariteit worden geïmplementeerd.

Begin 2023 bleek dat de scope van de herziening beperkt zou zijn, maar dat de Europese Commissie wel inzet op de invoering van UPV voor textiel in alle lidstaten. We hebben deze ontwikkeling voor textiel gebruikt om in een **position paper** breder UPV-beleid te agenderen en een vraag bij de beleidsmakers neergelegd om afdwingbare targets in te voeren. In 2024 zet FRF in op het verhogen van de ambitie en blijven we (Nederlandse) beleidsmakers informeren over de noodzaak om in de (nabije) toekomst de algemene eisen aan UPV-systemen en producentenorganisaties te herzien.

WEEFFOUTEN IN MILIEUBELEID

Samen met Milieufederatie Noord-Holland en anti-corruptie organisaties Transparency International Nederland en Corporate European Observatory zijn we ook in 2023 weer aan de slag gegaan met de systemische fouten, oftewel 'weeffouten', in de besluitvorming over milieuproblemen. De vragen die we ons onder andere stellen in het weeffouten project gaan over waar en met wie worden besluiten genomen over milieuproblemen, en welke gebruiken en ongeschreven regels spelen hierin mee?

In 2022 is gestart met onderzoek en inventarisatie van casestudies, in 2023 is de onderzoeks- en inventarisatieperiode afgerond. Om het project te kaderen zijn er vier verschillende type weeffouten gedefinieerd, namelijk: het gedoogbeleid in Nederland; het lobby beleid in Nederland; het gebruik van wetenschappelijke studies; en de manier waarop inspraak is geregeld.

We hebben enkele casussen geselecteerd die passend zijn bij de vier geselecteerde weeffouten, waaronder: lobby bij statiegeld, gedogen van geluidsnormen rond Schiphol, en onzorgvuldige wetenschap en gedogen rond PFAS. Tevens hebben we verschillende opiniestukken geplaatst kunnen krijgen waarin we ingaan op de systeem- en weeffouten binnen de verschillende dossiers.

Het jaar 2023 hebben we ook kunnen gebruiken om steeds meer stakeholders (ambtenaren, politieke partijen, milieuorganisaties en bewonersgroepen) te betrekken bij het gezamenlijk vinden van oplossingen voor de weeffouten. In 2024 gaan we samen door om dichterbij een open en eerlijk milieubeleid te komen.

IN THE MEDIA

15.087 IMPRESSIES OP ONZE MEEST SUCCESVOLLE LINKEDIN POST

De meest succesvolle post op LinkedIn ging over het besluit van de EU om te stoppen met de export van plastic afval naar niet-OESO landen. De post haalde 33 reshares, 15.087 impressies, 537 likes en 29 comments.

29 ARTIKELLEN

In totaal plaatsten we 29 artikelen op onze website.

167 KEER

In 2023 verschenen we 167 keer in de media: van kranteninterviews en televisiefragmenten tot radio interviews.

+892 VOLGERS

Op LinkedIn kregen we er 892 volgers bij in 2023.

ORGANISATIE

Directie en bestuur

De directeur, benoemd door het bestuur, is verantwoordelijk voor de dagelijkse bedrijfsvoering, de uitvoering van beleid, en het financieel beheer. De directeur legt verantwoording af aan het bestuur. Het bestuur heeft de algemene leiding en ziet toe op hoofdlijnen: zij keuren de strategie, de (meer) jarenbegroting, en het jaarverslag goed. Het bestuur en de directeur evalueren regelmatig de effectiviteit en efficiëntie van de werkzaamheden. De accountant stelt een jaarrapport op inclusief een accountantsverklaring.

Het bestuur bestaat uit vier personen die ieder voor een periode van maximaal zes jaar worden benoemd met de mogelijkheid tot herbenoeming. De bevoegdheden van het bestuur zijn in de statuten vastgelegd. Het bestuur streeft naar een diverse samenstelling. Profielen voor vacatures in het bestuur worden opgesteld op basis van benodigde inhoudelijke expertise en competenties. Het bestuur doet zijn werk onbezoldigd.

Raad van Bestuur

Robbert van Duin: voorzitter
nevenfuncties in 2023:
Oprichter Bureau B&G
Bestuurslid bij Episch Centrum

Michiel de Jong: penningmeester
nevenfuncties in 2023:
Uitvoerend bestuurder bij Episch Centrum

Emile van Rinsum: secretaris
nevenfuncties in 2023:
Directeur Rotterdams Milieucentrum
Initiatiefnemer DakAkker rooftop farm

Bernard Merx
nevenfuncties in 2023:
Directeur/eigenaar bij GreenWavePlastics
Bestuurslid bij Plastix A/S
Honorary President bij Plastics Recyclers Europe

Directeur:
Rob Buurman

BEDRIJFSVOERING

Personeel

In 2023 zijn er twee vacatures uitgezet en ingevuld, voor twee bestaande posities. We hebben een campagnemedewerker aangeworven voor het dossier statiegeld in België, en een projectmedewerker voor het dossier herbruikbare verpakkingen in België. De projectmedewerker herbruikbare verpakkingen werkt vooral aan de het Kombak project in Gent en Leuven. De campagne medewerker voor statiegeld blaast nieuw leven in de acties die moeten leiden tot een goed werkend statiegeldsysteem in België, voornamelijk via de Statiegeldalliantie.

We hebben tijdelijk een zzp'er ingehuurd voor communicatie. Een vacature is niet ingevuld, namelijk die van 'Coördinator Grondstoffenbeleid', iemand die aan de brede beleidsaanpak van FRF gaat werken.

Het team bestaat eind 2023 uit 9 medewerkers van totaal 7,5 fte. Een van onze medewerkers is bij ons gestationeerd en wordt door ons verloond, maar voert werkzaamheden uit voor Break Free From Plastic (BFFP). De kosten worden aan ons vergoed door BFFP.

De organisatie is, ten opzichte van eind 2022, geslonken met twee werknemers (1,9 fte). Op projectbasis worden zelfstandigen ingehuurd.

Duurzaamheid

Sinds 2017 werkt Recycling Netwerk vanuit een duurzaam gerenoveerde treinloods in Utrecht UCo,

samen met tientallen andere organisaties, als meest ecologische restauratieproject in de provincie Utrecht.

Als team hechten we veel aan duurzaamheid. De teamlunch is altijd vegetarisch of veganistisch en bij de aanschaf van spullen wordt altijd gelet op de duurzaamheid ervan, zoals tweedehands opties. Papierverbruik wordt ontmoedigd en het afval scheiden we in vijf stromen.

Alle medewerkers reizen zowel voor hun woon-werkverkeer als voor zakelijke reizen zo veel mogelijk per fiets en met openbaar vervoer. Indien nodig wordt gebruikgemaakt van een elektrische deelauto.

Een nieuwe naam

In 2021 is door het bestuur, directie en medewerkers besloten dat we een andere organisatiennaam nodig hebben. De huidige naam past niet meer bij ons inhoudelijke werk en leidt tot verwarring en zelfs misverstanden in onze communicatie met externe partijen en de media. In 2022 startten we onze zoektocht naar een mogelijke nieuwe naam. Na vele brainstormsessies, het onder de loep nemen van de missie, visie, kernwaarden en identiteit nemen we in 2023 een besluit over de nieuwe organisatiennaam. Gedurende het jaar maken we voorbereidingen voor de lancering hiervan en werken we aan de nieuwe website.

Ongewenst gedrag en integriteit

Om te zorgen dat medewerkers in een prettige en veilige omgeving kunnen werken, willen we ongewenst gedrag zo veel mogelijk voorkomen. De werkprocessen zijn zo ingericht dat er geen aanleiding en gelegenheid voor fraude en corruptie ontstaat. Dat doen we onder meer door het 'vier-ogen principe', waarbij er altijd een tweede persoon meekijkt bij betalingen of het aangaan van verplichtingen. In 2022 is een gedragscode vastgesteld.

Donateurs

We zijn erg dankbaar voor onderstaande donateurs en opdrachtgevers die in 2023 ons werk mogelijk hebben gemaakt.

Adessium Foundation
Zero Waste Europe
Break Free From Plastic
Tomra
Plastic Solutions Fund
Metalen Verpakkingen Nederland
Aeres
Ivago (België)
Spronck Foundation
Stichting DOEN
Gieskes-Strijbis
Flotilla
Ministerie van Infrastructuur & Waterstaat
Rijkswaterstaat
Versnellingshuis Nederland Circulair!
Kennisinstituut Duurzaam Verpakken (KIDV)

FINANCIEEL VERSLAG

Statutaire naam, rechtsvorm, adres en vestigingsplaats

Stichting Recycling Netwerk van Eco-Eco is gevestigd aan de 2e Daalsedijk 6a, 3551 EJ te Utrecht, waar het ook kantoor houdt. Recycling Netwerk Benelux is opgericht in 2002. De stichting heeft geen winstoogmerk. In 2018 heeft Recycling Netwerk Benelux de ANBI-status verkregen.

Naamswijziging in 2024

Begin 2024 heeft Recycling Netwerk haar naam gewijzigd in Stichting Fair Resource Foundation. Hoewel deze naamswijziging ten tijde van de publicatie van dit jaarverslag nog niet officieel was doorgevoerd bij de Kamer van Koophandel, hebben wij ervoor gekozen het verslag reeds onder de nieuwe naam te publiceren. Dit besluit is genomen omdat de nieuwe naam al actief in gebruik is binnen onze communicatie.

FINANCIEEL JAAR 2023

Financieel resultaat

In 2023 behaalde Fair Resource Foundation een solide financieel resultaat. Het jaar werd afgesloten met een positief saldo van €126.935. Dit bedrag wordt volledig toegevoegd aan de bestemmingsreserve, wat ons in staat stelt om de continuïteit van de organisatie te waarborgen en flexibel in te spelen op toekomstige uitdagingen en kansen.

Vooruitkijkend blijven wij gefocust op het versterken van onze financiële positie door middel van verantwoord financieel beheer, het behouden van een gediversifieerde inkomstenstroom en het zorgvuldig beheren van onze uitgaven. Onze ambitie is om ook in de komende jaren positief resultaat te boeken en de opgebouwde reserve te behouden voor onze kere financiële tijden of verder te benutten voor de realisatie van onze duurzame doelstellingen.

Baten en lasten

FRF ontving in 2023 circa € 903.750 aan inkomsten; een stijging met bijna €293.500 ten opzichte van 2022. De inkomsten worden voor eenzelfde gedeelte bepaald door donaties door bedrijven als door gerichte bijdragen aan projecten door fondsen, overheden en NGO's.

De uitgaven stegen in 2023 met circa €219.350 ten opzichte van het voorgaande jaar. Deze stijging is hoofdzakelijk toe te schrijven aan een toename van personeelskosten, veroorzaakt door de uitbreiding van het personeelsbestand en het inhuren van zelfstandigen (zzp'ers).

Beheer van reserves en fondsen

De financiële situatie van Fair Resource Foundation is goed. In de afgelopen jaren zijn wij erin geslaagd om het boekjaar met een positief financieel resultaat af te sluiten. Hierdoor is er inmiddels een goede continuïteitsreserve opgebouwd, die stabiliteit waarborgt in periodes van economische onzekerheid.

De inkomsten van Fair Resource Foundation worden besteed aan de doelstellingen zoals beschreven in de statuten van de stichting. Het is beleid van het bestuur het vermogen niet te beleggen, maar aan te houden bij een Nederlandse bank.

Het beleid van de stichting met betrekking tot de omvang en functie van het vrij besteedbare vermogen is erop gericht om de continuïteit van de organisatie te waarborgen door middel van het opbouwen van een eigen vermogen ter hoogte van minimaal 25% van de beheerslasten. Jaarlijks wordt hiertoe maximaal aan toegevoegd een bedrag dat overeenkomt met het resultaat uit de begroting.

Per 31 december 2023 bedroeg het eigen vermogen van de stichting €335.257. Hiervan is €163.592 gelabeld als 'continuïteitsreserve', dit is 25% van de beheerslasten in 2023, zijnde €654.368.